

ljudstvu. Naši narodni sovražniki pa preganjajo narodno učiteljsvo ter z vso silo protežujejo poturice in omahljivce. Značajan naroden slovenski učitelj je tako med dvema ognjema. Tisti, katerih sveta dolžnost bi bila ščititi napredno učiteljsvo, pa so — žal! — le prepogosto brezbrizni, kakor jasno kaže spodaj navedeni slučaj. Strah nas je za bodočnost slovenskega naroda na Štajerskem, če se bo ta gonja zoper napredno slovensko učiteljsvo na Štajerskem tako nadaljevala in če merodajni slovenski faktorji ne bodo dajali večje zaslombe narodnemu učiteljsvu.

**„Rajši Nemeč — nego naprednega Slovenca!“** je dejal znani štajerski klerikalni kolovodja in v tem smislu „deloval“ na Dunaju in v Gradcu, ko je šlo za imenovanje vadniškega učitelja na c. kr. učiteljskišči v Mariboru. To je patentirana narodnost, pa že taka, da se Bogu smili. Razumemo, da je tem ljudem ljubši Nemeč nego napredni Slovenec in to še celo v Mariboru, kjer je glavni tabor štajerskih klerikalcev, ne razumemo pa, kako morejo biti sicer narodni (!) in napredni (!) ljudje tako zaslepljeni brezbrizni, da pravijo: „Čemu toliko hrupa zaradi mesta vadniškega učitelja? Ko bi še kako nadsvetniško mesto bilo, bi se že izplačalo — tako pa le učiteljsko mesto!“

Hm, seve, učiteljsko mesto — kaj ne, to je vendar malenkost, ki se ne izplača, da bi bili na straži zaradi nje?! Ta brezmejna brezbriznost naših ljudi napram šolskim in učiteljskim zadevam se že maščuje v mariborskem, ptujskem in konjiškem okraju, kjer nemštvo prodira in klerikalizem cvete, da je veselje; ta preklicana brezbriznost napram narodnemu učiteljsvu se bo še bridko maščevala na vsem našem narodu in torej tudi na naših — faktorjih.

Če je učiteljsko mesto, pa bodi si že v Mariboru ali Zidanem mostu ali v zadnjem gorskem kotu, le malenkost, čemu pa posvečajo klerikalci tem „malenkostim“ toliko pažnje, čemu potem Nemeč toliko preže in se trudijo za take „malenkosti“?! Ali moramo Slovenci res biti vselej in povsod sto let zadej, da ne uvidimo, da je vsako učiteljsko mesto vsaj toliko vredno v narodnem oziru kot kako nadsvetniško, če ne tu intam še — več!?

Kakršno je učiteljsvo, takšna je baje mladina in mladina je baje

dovala in kopala v veselju, kadar je čula to indirektno kritiko na napade tvojih nasprotnikov — kritiko, ki je prihajala iz odkritih in poštenih src . . .

\* \* \*

Obiskal sem tovariše v Št. Vidu in odtam smo se peljali z vlakom v Šmarje. Ko tam izstopim, zapazim v vlaku pri oknu Strmška. Bled in upadel je bil še bolj kot navadno v zadnjem času, glava mu je klonila še niže. Nasmehnil se mi je žalostno, in pristopil sem k vozu.

„Bil sem v Celju pri zdravniku; jutri nastopim dopust in se odpeljem na kliniko.“

„Kaj ti je tako hudo?“ Siromak, obraz njegov je kazal hujše, kakor je mislil sam.

„Gre mi za kožo, reši me morda le nož.“

Vlak je zažvižgal, podal mi je še enkrat desnico, solnce ga je poljubilo s svojim toplim žarkom na blede obraz, nasmehnil se mi je še enkrat — in videl ga nisem nikdar več . . .

up in bodočnost vsakega naroda. Nemeč in klerikalcem je to v resnici **dejstvo**, ki ga uvažujejo, naprednim Slovencem pa, žal, prepogosto **le puhla fraza**. Kako bi mogel sicer reči odlični slovenski narodnjak: „Čemu toliko hrupa zaradi učiteljskega mesta! — ko bi že kako nadsvetniško mesto bilo! . . .“ Napredna politika mora izpremeniti dosedanje napačno naziranje o vrednosti učiteljskih in nadučiteljskih mest za naš narodni obstoj in napredek, sicer smo izgubljeni; in če ne bo „Narodna stranka“ na Štajerskem intenzivneje delovala, postane Spodnje Štajersko domena za klerikalce in nemčurje. Če hočejo to — naj nosijo sami posledice za greh!

## Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,  
v pomoč le sebi podarim.

### Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca kimovca 1907 K 121.080-68.

**Naznanilo.** Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

### Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic.

— Med štajerskim učiteljsvom že dalje časa vre zaradi nedelavnosti „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. Stori se je že marsikaj, da bi se jo oživel, a vse brez uspeha. Med ustanovitelji te „Zveze“ je bil tudi rajni Strmšek, ki je ob nje ustanovitvi govoril znamenito razpravo „Kaj hočemo“. Začrtal je tej „Zvezi“ idealno stanovske in narodne smotre, ki so se pa dosedaj, žal, razbili na osebnih nasprotjih nekaternikov. Da ta „Zveza“ ni uspevala, je bila za Strmška srčna rana. Ni čuda tedaj, da je še na smrtni postelji izrazil željo in prošnjo, naj se ta „Zveza“ oživi. Dne 12. avgusta t. l. je pisal s svinčnikom, leže v postelji, zalepko tov. Pesku, naj bi se ta „Zveza“ k življenju obudila ter se tudi tam osnoval odsek za izvenšolsko delovanje štajerskega učiteljsva. Zaradi tega je tov. P. sklical štajerske delegate in delegatinje po delegacijskem zborovanju „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ na

V okvirju okna sem še videl obraz njegovega sinka, ki se je vozil z njim in z žalostnim upom gledal na ljubljene očeta . . .

Od tistega časa je šlo rapidno z njim navzdol. Ne dolgo po tem zadnjem snidenju sem zvedel v Šmarju, da so ga poslali neozdravljenega domov in tedaj sem vedel, da je zapadel grabljivi smrti . . .

Razmere in delo mi ni dopuščalo, da bi ga obiskal na njegovem domu v bolniški postelji. Morebiti je bilo boljše tako! Mučno bi bilo gotovo gledati moža, v katerega smo stavili še toliko nad, strtega in uničenega na prostoru, katerega ni zapustil nikdar več, odkoder so ga odnesli le še pogrebeci in ga položili v prezgodnjo gomilo . . .

Tudi mi ni bilo dano, da bi se udeležil njegovega izpoveda k počitku, k prvemu in poslednjemu počitku . . .

Zopet so me razmere priklenile za tisti čas na Ljubljano, kjer sem se ga dostikrat spominjal in sem vsak dan s strahom prijemal za novine, boječ se, da zdajzda čitam, da se je velika Vekoslavova duša ločila od njegovega telesa.

posebno posvetovanje o „Zvezi slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“.

Čeprav so bili delegati in delegatinje že utrujeni zaradi triurnega delegacijskega zborovanja „Zaveze“ in čeprav je bilo že pozno in so hiteli neštajerski delegati iskat prenočišča in večerje, vendar so Štajerci še vztrajali in ostali v dvorani, da se med seboj posvetujejo, kako bi se dalo omenjeno „Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ oživiti, kar jasno kaže veliko zanimanje, ki ga ima štajersko učiteljstvo za to svojo deželno organizacijo.

Tov. Šijanec poroča, kako se je godilo slov. delegatom pri letošnjem zborovanju „Lehrerbunda“ v Gradcu, ker bi po pravilih te delegate bila morala „Zveza“ odposlati in ne posamezna učiteljska društva. Le razumnemu in taktnemu nastopu tov. Slanca, ki je situacijo koj izprevidel, se je zahvaliti, da „Lehrerbund“, ta za nas štajerske učitelje — tako slovenske kot nemške — važna organizacija, ni šel v nič, in sicer zaradi nedelavnosti „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“. Razni govorniki so še potem poročali to in ono, kaj se je že vse storilo, da bi se oživel to „Zvezo“, a vse je bilo brez uspeha. Končno je bil soglasno sprejet predlog tov. Peska, da naj delegati in delegatinje o učiteljskih društvih poročajo o tem posvetovanju ter naj predlagajo, da naj učiteljska društva zahtevajo občni zbor „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“. — Občnega zbora še ni bilo nobenega, razen ustanovnega. — Določilo se je tudi, naj bo občni zbor v Celju v prvi polovici decembra t. l., in če bi vodstvo, oziroma odbor ne hotela sklicati občnega zbora te „Zveze“, se je naprosil in pooblastil tov. Gnus, da skliče onshod slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic še pred Božičem t. l., da se reši zadeva o „Zvezi“.

Pripoznavamo, da imajo člani vodstva te „Zveze“ že mnogo zaslug in tudi vemo, da imajo obilo narodnega in stanovskega dela, a vkljub vsemu temu — naša organizacija nikakor ne sme trpeti. Osebna nasprotja nekaternikov ne smejo biti ovira delovanju za interese celokupnega učiteljstva, temveč to ima pravico, da zahteva, da stopijo osebna nasprotja nekaternikov v ozadje pri interesih celote. In te pravice se štajersko slovensko učiteljstvo poslužuje, ko zahteva občni zbor te „Zveze“.

Če se „Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ ne oživi ter ne bo delovala, se tudi štajerski „Lehrerbund“ raz-

---

In česar sem se bal, se je zgodilo. V petek, 16. avg. t. l., sem šel kot navadno večerjat in prvo, kar je bilo, sem zagrabil „Sl. Narod“ in nehote najprej zagledam notico, ki je brzjavno naznanjala njegovo smrt...

Imel sem dosti — pustil sem večerjo, pustil svoj „rizling“, ki sem si ga privoščil vsak večer merico in sem šel.

Navdajala me je le ena misel, da Vekoslava Strmška ni več med živimi... In hipoma sem čutil, kaj smo vsi izgubili z njim:

Domači skrbnega in ljubega očeta...

Učiteljstvo svojega tovariškega očeta in zagovornika...

Ljudstvo svojega učitelja in svetovalca...

Narodna napredna stranka štajerska neutrudnega sotrudnika v voditeljstvu...

Črna noč je zakrila belo Ljubljano, in v mojo dušo se je naselila tema in praznosta... Plakala je za tvojo dušo, Vekoslav Strmšek!

ruši, in to bi bila velika škoda ne le za vse štajersko učiteljstvo, temveč prav posebej še za štajersko slovensko učiteljstvo. Mnogo perečih stanovskih vprašanj nam je še rešiti: regulacijo plač, službeno pragmatiko, odpravo tajne kvalifikacije itd. Vse to se nam — Štajercem — tem prej posreči, če bo vse štajersko učiteljstvo v stanovskih zadevah edino, če bo v skupni organizaciji močna falanga, ki bo res mogla kaj priboriti, ker priboriti si itak moramo vse, sami nam ne dajo ničesar! Če ne bo „Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ poslovala, ne izgubimo slovenski štajerski učitelji le podpore nemških štajerskih kolegov, temveč bo slovensko štajersko učiteljstvo izgubljena, razkrojena čreda, in sicer v lastno škodo in v posmeh stanovskim in narodnim nasprotnikom.

Toliko truda je stalo, da se je ustvarila vzorna učiteljska organizacija na Štajerskem! — Nemško štajersko učiteljstvo ima svoj „Verband“, slovensko pa „Zvezo“, obe združeni imata v narodnih in političkih stvareh proste roke ter sta popolnoma nedvisni drugo od drugega, a za skupne stanovske interese sta „Verband“ in „Zveza“ združeni v štajerskem „Lehrerbundu“, ker, kar zadene štajersko učiteljstvo, zadene nemško baš tako kot slovensko. V stanovskih zadevah je treba skupnega nastopa in dela nemškega in slovenskega štajerskega učiteljstva, dokler nam reže kruh skupni deželni zbor, dokler nam zapoveduje skupni deželni šolski svet, a kakor že rečeno, v narodnih in političkih zadevah hodita „Verband“ in „Zveza“ vsak svoja pota.

In ta vzorna organizacija bi naj šla zaradi naše brezbriznosti rakom žvižgat?! Pa tudi to ne velja da bi bila slovenska „Zveza“ le na papirju, ker sramotno bilo za nas slovenske štajerske učitelje, da bi bili le pasivni del v deželni organizaciji, da bi bili le za štafažo nemškemu kolegom, ker bi bili ti potem upravičeni, da bi nas gledali po strani in nas smatrali za manj vredne. A ravnopravni in upoštevani hočemo biti, to bo pa le, če ne bomo spali, temveč delali.

Sicer pa nismo le ljudski učitelji, temveč tudi učitelji ljudstva, in baš „Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ ima namen, da bi probudila in združila slovensko štajersko učiteljstvo za toli potrebno narodno delo. Ta „Zveza“ nam je v štajerskih stanovskih in narodnih zadevah tako potrebna kot ribam voda.

Prosim torej cenjene delegatinje in delegate, ki so bili pri tem posvetovanju v Radovljici, naj ne pozabijo o tem poročati v učiteljskih društvih in naj ne pozabijo predlagati, da naj učiteljska društva zahtevajo občni zbor „Zveze“ v prvi polovici decembra t. l. v Celju. Poziv za občni zbor se naj pismeno prijavi vodstvu „Zveze“ v Celje ter se tudi naj objavi v „Učit. Tovarišu“.

---

**Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!**

---

## Bik in deset hudičev.

Žalostna slika iz ljubljanske okolice.

Ne bomo se prerekali z „Domoljubovim“ urednikom, od katere hudobne roke je prejel dopis iz Rudnika, ki je bil približen v 25. številki t. l., ampak objavljamo danes iz dotičnega dopisa le-ta odlomek:

„Kdo je zmešal priletnemu Ogoreleu vso glavo? Kdo je Ogorelčevega sina pripravil na to pot, na kateri je sedaj? (Op.